

Nr 1 2010

Medsols

Fyra sanningar om kärnkraften

1. Det är mycket bråttom! Före 2030 måste en stor omställning redan ha ägt rum för att bromsa den globala uppvärmningen. Det tar minst 15 år att få fram ett nytt kärnkraftverk. Världen har idag 436 reaktorer varav de flesta börjar bli gamla. Samtliga kommer att vara stängda 2050.

Även om man mot alla odds skulle lyckas få fram 280 nya verk till 2030 skulle detta bara ersätta dagens kärnenergi och inte ett enda kolkraftverk. Och då hade man fått satsa gigantiska summor som i stället kunde ha gått till de förnybara källorna, som avsevärt snabbare hade gjort skillnad för klimatet.

2. Sverige har mest el per capita från kärnkraft i världen. I länder där kärnkraften inte varit så starkt hinder har den förnybara energitekniken tagit fart. Tyskland har el från vindkraft som motsvarar elproduktionen från alla svenska reaktorer. Spanien och Irland får ca 40% av sin el från vindkraft. Nya studier dokumenterar att Sverige år 2030 kan ha ett betydande elöverskott även med avvecklad kärnkraft, nämligen om vi – förutom vattenkraften – satsar på effektivisering, vindkraft, sol, biokraft, jordvärme och vågkraft.

3. Ännu efter 60 år finns ingen internationellt godtagbar lösning i sikte för slutförvaring av det använda, högaktiva kärnbränslet. I stället produceras oavbrutet alltmer.

En miljondels gram inandad plutonium räcker för att skapa cancer. Detta avfall är ett brott mot framtiden och produktionen av det måste givetvis upphöra.

4. Dessutom har vi genom kärnkraftspridningen pådyvlat framtiden en ständigt ökande risk för nukleär terror och kärnvapen användning.

Med vilken rätt gör vi allt detta mot kommande generationer? Frågan ställs aldrig numera i våra större medier. Där råder sen tjugo år nån sorts tystnadens samförstånd. Allmänheten hålls i okunnighet om kärnkraftmotståndet i andra länder och om alternativens enastående utveckling.

Eva Moberg

Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen

Folkkampanjen är en partipolitiskt obunden ideell förening, som vill att vi alla ska hushålla med naturens resurser och tänka på naturens kretslopp.

Vi vill arbeta för att människorna på jorden ska få en bättre framtid, i ett väl utvecklat samhälle där vi använder energin mer effektivt och producerar el ur förnyelsebara energikällor. I

effektivisering, sol, vind och biobränslen, där hittar vi framtiden.

Folkkampanjen samlar människor i en rörelse, och arbetar för en bred opinion mot kärnkraft och kärnvapen. Vi påverkar beslutsfattare, samlar information, granskar och kritiserar.

Gå med du också!

Kallelse till Riksårsmöte 2010

Riksårsmöte i Stockholm söndagen den 21 mars kl 10.00
Plats: Kristinehovs Malmgård, på Söder i Stockholm
Kristinehovsgatan 2.
(T-bana Hornstull, uppgång Högalidsparken)

Program:

10.00 - 10.30 Drop in
10.30 - 12.30 Mötesförhandlingar
12.30 - 13.30 Lunch
13.30 - 14.30 Solveig Ternström och musikgruppen Machmoum från Uppsala
14.30 - 15.30 Fortsatta mötesförhandlingar
15.30 - 16.00 Fika/ Frukstund
16.00 - 18.00 Fortsatta mötesförhandlingar

Vill Du ha möteshandlingarna hemskickade innan Riksårsmötet måste Du anmäla Dig till kansliet senast den 10 mars. Det samma gäller den gemensamma lunchen. Priset för lunchen är 90 kr. Du kan ringa, mejla eller skicka Din anmälan med vanligt brev.

Vi vill också ha fler nomineringar till styrelseposter. Ring eller skicka dem till valberedningen:

Birgitta Möller: 042-13 81 81
Umeågatan 22B, 256 77 Helsingborg

Hjärtligt välkomna!

Vi har nya lokaler och ny adress

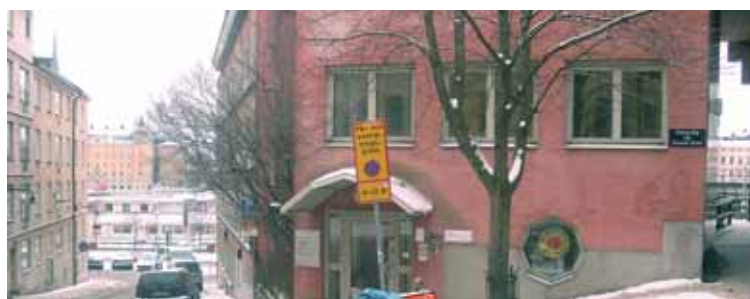

Foto: Jan Ternhag

Folkkampanjen mot Kärnkraft – Kärnvapen
Pustegränd 1-3, 118 20 Stockholm
Tel: 08-84 14 90
Fax: 08-84 51 81
E-mail: info@folkkampanjen.se
Hemsida: www.folkkampanjen.se

Titta gärna in på vårt nya kansli
tisdagar och torsdagar kl 10-16

OBS: NYA MEDLEMSAVGIFTER FÖR 2010
Medlemsavgift 250 kr/år, familjemedlem 50 kr/år, pensionär, arbetslös, studerande 125 kr/år, stödmedlem 350 kr/år.

Plusgirokonto: 300 90 - 5, betalningsmottagare:
Folkkampanjen mot Kärnkraft – Kärnvapen, Glöm inte namn, adress och e-postadress.

Kalender Kampanjåret 2010

OBS Missa inte:

• **17/2** Debatt mellan Göran Bryntse och Carl B Hamilton i Norrtälje på Roslagens Sparbank 18.30

Mindre manifestationer på Mynttorget i Stockholm varannan tisdag jämna veckor kl 13.00 – 15.00 från 9 februari och framåt. (Uppehåll för vissa veckor.) Det går bra att ansluta och flexa för den som så önskar.

• **23/3** Manifestation på 30-årsdagen för folkomröstningen. På Sergelarkaden kl 13.00-15.00. Planeras för program på kvällen om de 30 år som gått. Vi uppmanar till manifestationer runt om i vårt land!

• **17/4** Milkas årsstämma 2010. Götgatan 22a, Stockholm. (Ingång från St. Paulsgatan). Anmälan senast 3 april: info@milka.se eller 08-559 22 382

Kom ihåg andra viktiga datum för manifestationer:

• **23/4** Tjernobyldagen
• **6/8** Hiroshimadagen

• **28/8** Kärnkraftsdemonstration i Stockholm. Samling på Sergelarkaden och avslutning på samma plats kl 14.00 – 18.00 Demonstrationen avslutas med tal och musik. Till demonstrationen förväntar vi oss stor uppslutning av nationella och internationella organisationer, nätverk och enskilda.

Livet måste värnas,
Aldrig ger vi upp!
Vi är ett träd
med djupa, djupa rötter,
aldrig ger vi upp!

nonuclear.se
miljörörelsens syn på energifrågan

Om du vill veta mer

- Lasse Karlsson – Dagbok mot atomkraft: dagbokmotatomkraft.blogspot.com
- Blogg av Diana Fernlund: pardus1.blogspot.com
- Monica Antonsson – Änglagård, Tjernobyli och kärnkraft: monicaantonssons.blogspot.com
- En blogg om energieffektivisering. Hans Nilsson, Four Fact: www.fourfact.se
- Glöm inte de viktiga hemsidorna: www.folkkampanjen.se, www.milkas.se, www.mkg.se, www.nejtilluranbrytning.nu, www.greenpeace.org/sweden (skriv kärnkraft i "Sökrutan") www.naturskyddsforeningen.se (skriv kärnkraft i "Sökrutan")

Köp i Butiken

- Tiopack med solknappar att sprida bland vänner – 100 kr
  - Vykortsbomba riksdagen med vykortssolar – 10 st 100 kr
  - Böcker:**
  - "Uran i Sverige" av Olov Holmstrand/Jan Lindholm – 50 kr
  - "Detta eviga avfall" av Nils-Axel Mörner – 200 kr
- Finns att beställa på hemsidan under "Försäljning" via info@folkkampanjen.se eller ring 08-84 14 90.

På jakt efter uran och gas

Foto: Jan Lindholm

Ålleberg i Västergötland är ett av de områden som gruvbolagen vill undersöka.

Man söver oss
Avsikten är
att få d
som unders

Uranbrytning i Sverige?

Sedan 2005 har beviljats mer än 250 undersökningstillstånd (inmutningar) med huvudsyftet att prospektera uran. Några hundra provborrhål har också utförts i ett begränsat antal områden, mest i Jämtlands län.

Kommuner med många undersökningstillstånd är Berg, Krokoms och Strömsund i Jämtland, Arjeplog och Arvidsjaur i Lappland.

Det är inte första gången uran är intressant i Sverige. Efter andra världskriget och fram till mitten av 1980-talet undersökte statliga SGU nästan alla de områden som nu är aktuella igen. Syftet då var att få fram svenska kärnvapen. Nu är uran ett spekulationsobjekt för små prospekteringsföretag bekostade av riskkapitalister. Uranletandet sker i förhoppningen att uranpriset ska fortsätta att stiga och att de lågvärdiga, men ifråga om totalmängd mycket stora svenska uranförekomsterna ska bli lönsamma att bryta i en framtid.

En av världens största

Uran finns i Sverige som spridda småförekomster i urberget, mest i Norrland och i alunskiffer från Skåne upp till södra Lappland. Den mest intensiva prospekteringen sker idag väster om Stor-

Foto: Alberto Otero Garcia/Flickr-CC

Urangruva i Kakadu National Park, Australien.

sjön och i Hotagen i Jämtland.

I Oviken i Bergs kommun påstår det kanadensiska företaget Continental Precious Minerals och det australiska Aura Energy att de har inmutat en av världens största urantillgångar. I Hotagen skryter kanadensiska Mawson Resources om uranmängderna vid fjället Liljuthatten.

Utplånad bygd

Men – det kan rimligen inte öppnas 250 uranruvor i Sverige och nästan alla kommuner (i Jämtland alla) har varit mycket tydliga i att de kommer att använda sitt oinskränkta kommunala veto för att stoppa eventuella uranbrytningsplaner.

För att exempelvis bryta uranet i Oviken måste bokstavligen en hel bygd utplånas, och det

är inte fråga om vildmark, utan uråldrig kulturbygd.

Driver prospekteringsföretagen ett cyniskt spel med sina aktieägares pengar och till priset av lokalbefolkningars oro, för att ett litet antal riskkapitalprofitörer ska kunna leva flott medan prospekteringen pågår? När prospekteringsföretagen har gått i konkurs kan riskkapitalisterna obekymrat gå vidare till någon annan ljusskygg verksamhet, men lokalbefolkningarna får fortsätta att leva med oron.

För det är väl ingen som på allvar tror att kärnkraften skulle vara framtidens energikälla som ska lösa klimatproblemet och att kommuner i Sverige ska tillåta uranbrytning som leder till landskapsutplåning?

Olov Holmstrand

Västgötabergets framtid är hotad

2005 kom den första ansökan om undersökningstillstånd på Billingen-Falbygden, avseende uran. Ansökan avslogs av Bergsstaten och bolaget (Svenska skifferoljeaktieföretaget i nya kläder) fullföljde inte sin ansökan med ett överklagande. Flera intressenter vaknade till, uranpriset hade rusat i höjden och toppade på över 130 USD/lb. Bergsstaten avslög även dessa ansökningar som omfattade över 25 områden från Vartofta i väster till Timmersdala i öster.

Ett av bolagen, Continental Precious Minerals Inc med säte i Kanada, överklagade till länsrätten, men fick avslag även där.

Man gick då vidare till Kammarrätten som ogillade Länsrättens beslut och gav sökande rätt och därmed undersökningstillstånd.

Inmutningarna på norra Billingen har vunnit laga kraft då Regeringsrätten inte har beviljat prövningstillstånd, och vad det gäller den södra delen så ligger ärendet hos Regeringsrätten som inte har fattat något beslut ännu. Sannolikt blir utslaget det samma den här gången.

Det har inte skett några provborrningar ännu, men bolaget planerar minst två hål i varje område. Det lokala motståndet är stort på alla nivåer.

De fyra berörda kommunerna,

Falköping, Skara, Skövde och Tidaholm har bildat en arbetsgrupp där även Naturskyddsföreningen, LRF och Länsstyrelsen ingår. Arbetsgruppen har gett sitt stöd till berörda markägare, genom att ge exempel på hur man överklagar och ordnar informationsmöten.

Boken **Uran i Sverige** och nätverket nej till uranbrytning bidrar med sakinformation och bevakning av uranprospekterings utveckling i Sverige. Alla områden med alunskiffer och även en del förekomster i urberg är föremål för stor aktivitet från prospektörer.

Jan Lindholm

Fritt fram för farlig v

Om tillräckligt starka intressen kräver att få driva allmänfarlig verksamhet, tycks det inte finnas någonting som hindrar – såvida inte den hotade allmänheten är stark nog att sätta käppar i hjulen.

Men allmänheten ska inte oroas. Medierna, flertalet, har tystnadspåsar att dra över huvudet på varje kanariefågel som varnar. Exempel: uranbrytningen. Uranet har ju legat beskedligt i sin malm sen jordens tillkomst. Det är när man krossar den och mal malmen och därmed miljontals gånger de strålgivande ytorna som den blir i särklass livsfarlig.

När vi hade uranbrytning i Sverige under 60- och 70-talen gick bara 0,7 procent av brytmassorna att använda till reaktorbränsle. De övriga 99,3 procenten blev avfall, som förutom resterande uran innehöll flera starkt radioaktiva ämnen. Man provade att täcka avfallet med ett 8 meter tjockt jordlager för att isolera det från allt liv för

alltid, men regn och smältvattnet sipprade igenom och kunde kontaminera grundvattnet med vattenlösligt radium.

Problemet har efter vad som framgick av IAEA:s och OECD:s gemensamma rapport från 2002 inte lösts, bara "övertäckts". Sverige skrinlade emellertid planerna på uranbrytning hemma 1985 och lät andra leva farligt, aboriginer, indianer och andra "ursprungsfolk" som inte var så kinkiga – det vill säga, inte fick reda på vad som hände dem förrän det var för sent.

Nu med stigande uranpris, projekteras det flitigt igen, och våra egna "urbefolkningar" i Västergötland, Jämtland, Västerbotten och Lappland har bara sitt kommunala veto att sätta emot brytningen.

Folk som tror att uranruvan ska ge dem en egen grön kvist att sitta på får kanske inte ens en skymt av den kvisten i den före detta egna kommunen.

Man kan alltid titta på hur det har gått i andra förhoppnings-

Brytning eller inte brytning?

Foto: Diana Fernlund

"Ja till! Brytning! & Arbete!" Skylt utanför Ovikens mekaniska verkstad i Myrviken i Jämtland.

Ett av de bolag som letar uran i Sverige har nu funnit tillräckligt höga halter för att förbereda en ansökan för att få öppna en uranruva, rapporterar Klotet i Sveriges Radio kanal ett, 4 februari. Redan nästa år planerar bolaget för en mindre provbrytning i Jämtland.

Uran har inte brutits i Sverige sedan slutet av 60-talet och väcker starka känslor i hela landet.

"Ett slags otrevligt mellanting mellan prospektering och reguljär provbrytning som varken kommunalt veto eller regering tycks kunna stoppa", kommenterar Lasse Karlsson i sin blogg Dagbok mot atomkraft.

Inger Widell

med falskt och fagert tal.
med denna tankebråte
den solidariske lojal
tåten mot sin översäte.

Tage Danielsson

Verksamhet

fulla skogstrakter långt från den demokratiska statsledningen. Sascatchewanans indianer levde på vad skog, jord och fiske gav och hade försörjt sig så i tusentals år.

Efter 10 år av uranbrytning var arbetslösheten nära 90 procent och antalet sjukhusfall av cancer, missbildningar och cirkulations-sjukdomar hade ökat med mellan 123 och 600 procent i den arbetsföra befolkningen i norr där gruvorna ligger. Dödsfallsfrekvensen var nära 50 procent högre än i provinsen i övrigt enligt en rapport från forskare vid universitetet i Regina, provinsens huvudstad.

Många gruvor har lämnats utan att någon tagit över ansvaret. Sådana åtgärder får "be completed in future". Förmodligen förväntar sig den exploaterande generationen att nästa ska komma och städa upp, hur det nu ska gå till.

Ingrid Sjöstrand

Detta är ett utdrag från en längre artikel.

"Det värsta som kan hända"

Med den tyska borgerliga regeringen blåser det nya "energivindar". Inte nog med att lagen från 2002 om kärnkraftsavveckling luckras upp, utan Angela Merkel vill satsa på fusionskraften. Det är den som ska ge lösningen på alla framtida energiproblem.

Angående detta har Lars Norberg en klok kommentar:

"Antag att Merkel har rätt i att fusion ger mänskligheten obegränsade energitillgångar. Det är kanske det värsta som kan hända mänskligheten för all denna energi löser inte matbristen, bristen på metaller, jordbruksmark, färskvatten, hälsosam natur, ren luft, fred, samarbete. Tvärtom riskerar den obegränsade energin förvärpa den mänskliga hybris som håller på att förstöra vår planet."

Inger Widell

Verklighetens Äppelkrig

Det är kallt. Vinter på Österlen. Det blåser snällblåst och det snöar underifrån. På ett fält som skulle kunna vara himmelskt vackert har oljejätten Shell gjort det enda de kan, smått upp ett borrhorn. I nio veckor ska de väsnas i jakt på fossilgasfyndigheter som de hoppas finns under den snöklädda grönskan.

Ingen har kunnat garantera att provborrningen är ofarlig. De ömtåliga sedimenten kan skadas, och risken finns för radonutsläpp och att dricksbrunnar kontamineras. Om de finner det gasformiga guldet så riskerar hela marken att brytas upp av fyrtioalet borrhorn i en fullskalig industrianläggning.

På det österlenska fältet blir det plötsligt varmt. Hundratals

Gustav Fridolin.

strömmar till med facklor i händerna. Man börjar sälja glögg och protestknappar. Pengarna går till nätverket Heaven or sHell, en sammanslutning mellan Österlens miljövännar och lokalbefolkningen i byn Ry. Vi stämmer upp i sång denna

Fackeltåg i protest mot Shells planer för gasutvinning i Skåne.

karga vinterkväll och vi visar, med all önskvärd tydlighet, att provborrning eller inte – här kommer inte bli någon massiv fossilgasutvinning av!

Det är Europas mest liberala minerallag som gett Shell möjlighet att göra verklighet av Hasse och Tages miljöklassiker "Äppelkriget".

Halva Skåne, bokstavligt talat, är inmutat för prospektering. Men de ansvariga för lagen är inte här, de är tio mil västerut, i Köpenhamn, och talar vackert tal om att man ska ställa om världen, sluta upp med fossilgas och så.

Minerallagen vilar på en feodal uppfattning om hur världen ser ut, där man helt plötsligt kan bestämma över den mark som är vår genom den allemansrätt som har varit en del av svensk rättsuppfattning sedan medeltiden. Att vi träffas här idag innebär faktiskt att vi inte tillåter att degraderas från medborgare till undersåtar under den nya tidens herrar – fossilutvinnare och mineralletare – och Shell.

Omställningen av våra samhällen kommer aldrig att komma uppifrån. Det är vad fiaskot i Köpenhamn visade. Medan Gordon Brown gjorde en stor poäng av en klimatfond, omfattandes ett par procent av vad den utvecklade världen pumpade in i de finansiella marknaderna för ett år sedan, fortsatte protesterna på hemmaplan mot en ny land-

ningsbana på Heathrow. Medan Nicolas Sarkozy bedöms för att han äntligen vågar ifrågasätta tillväxtdogmen, så har redan en grön rörelse som förenar ekologisk hänsyn med socialt ansvarstagande tagit vid där upploppen slutade i de franska förorterna.

Medan Obama och Clinton håller emot på COP-15, så har det amerikanska samhället redan börjat byggas om från grunden av egenanställda "green-collar-Workers" och en allians av miljörörelser och fackförbund. – Vi kan inte hoppas att ledarna ska ta täten – det måste vi göra själva!

Gustav Fridolin

Elda under din vrede

Elda under din vrede
med maktens nyheter
Dämpa inte din smärta
över livet
som stjäls ifrån oss
Trösta inte din sorg
över världen
som våldtas
inför våra ögon
Elda under din vrede

Ingrid Sjöstrand
Från diktsamlingen
Det blåser en sol

Shells planer för fossilgas i Skåne

Jakten efter de sista reserverna av fossilgas är på full gång och har nu kommit till Sverige. Som del av det europeiska projektet GASH (Shale Gas in Europe) har världens största företag, Shell, mutat in 25 procent av Skåne för att ha ensamrätten att undersöka och möjligheten att utvinna fossil skiffergas ur ett alunskifferbälte som sträcker sig tvärs genom Skåne. Den planerade exploateringen av dessa gasförekomster är endast möjlig med hjälp av en ny teknik, sk hydraulic fracturing. Gasen är i detta fall inkapslad i små porer i berggrunden och kan endast utvinnas i och med att berggrunden spräcks sönder med sand och kemikalieblandningar. De förödande konsekvenserna av denna process kan inte längre döljas av energibolagen. Ska-

dorna har skett och protesterna framförallt i USA är stora.

Om man jämför situationen i till exempel USA med dagens bild av Skåne blir man rädd inför det möjliga scenariot. Gasfält och dess tillhörande anläggningar kräver stora ytor av det som idag är jordbruksmark och vackra naturområden. Att vattentäkter förstörs av tillsatta kemikalier och frigjorda giftiga ämnen ur alunskiffern får inte tillåtas!

Men Shells och andra PR-kampanjer rullar på för fullt för att försöka övertyga oss och våra politiker med deras påstående att fossilgas är nödvändig som en brygga till förnybar energi och att det till och med är miljövänligt.

Idag har vi en aktiv och två planerade provborringsanlägg-

ningar i Skåne. Uppenbarligen fungerar den svenska rättssäkerheten inte. För att förhindra en storskalig gasutvinning i Skåne och för att få ett slut på denna outhärdliga situation och ändra minerallagen bildades nätverket

Heaven or sHell. På hemsidan www.himmelsk.se finns djupgående information om ämnet och en kontinuerlig bevakning av vad media rapporterar.

Anita Ullmann
Heaven or sHell

Områden i Skåne som har förekomster av fossil naturgas.

Illustration: Heaven or sHell

I redaktionen: Inger Widell och Lasse Karlsson.

I nästa Medsols kan ni bland annat läsa om kärnbränslefabriken i Västerås, spridning av radioaktivt avfall i världen, nuläget för slutförvaret av det svenska kärnbränslet och CCS – avskiljning och lagring av koldioxid.

Svikna löften i energipolitiken

För 30 år sedan beslutade riksdagen att 2010 skulle bli det år då den sista kärnkraftreaktorn i Sverige stängs. Det var den blocköverskridande slutsatsen efter folkomröstningen i mars 1980.

Nu är vi på väg in i 2010 och historiens ironi grinar oss i ansiktet. Detta år kan mycket väl bli det år då riksdagen tvärtom ger klartecken för nya svenska kärnkraftbyggen. Det blir i så fall möjligt genom att den nuvarande regeringen bryter mot sitt eget vallöfte och sin egen regeringsdeklaration. I "Valmanifest 2006" som allianspartierna offentliggjorde när den senaste valrörelsen gick in i sitt slutskede lovade man nämligen att "Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer inte att upphävas under mandatperioden". Och i regeringsdeklarationen i oktober 2006 sa statsminister Fredrik Reinfeldt: "Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer

att bestå." Men i februari i fjol beslöt regeringen att strunta i sina löften. I sin energi-proposition till vårriksdagen 2009 meddelade regeringen att riksdagen 2010 skulle få ta ställning till ett förslag att avskaffa Avvecklingslagen och ändra Kärntekniklagen så att nya reaktorer kan byggas för att ersätta de nuvarande. Nyspråket för detta löftesbrott och denna kursändring av svensk energipolitik är en utbyggnad som kallas "kontrollerade generationsskiften i det svenska kärnkraftsbeståndet".

Vägen till beslut

Underlaget för de lagförslag som behövs beställde regeringen förra våren i ett tilläggsdirektiv till den offentliga utredning som tillsattes 2008 för att se över lagstiftningen på kärnteknik- och strålskyddsområdet. Uppdraget fullgjordes i oktober i fjol då delbetänkandet "Kärnkraft – nya reaktorer och ökat skadeståndsansvar" (2009:88) var klar. Där föreslås bland annat:

- Avvecklingslagen avskaffas. Denna lag var resultatet av energiuppgrörelsen 1997 mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet och gav regeringen rätt att dra in tillståndet att driva en reaktor vidare. Men eftersom alliansregeringen inte längre vill avveckla kärnkraften behövs ingen sådan avvecklingslag. Lagen föreslås helt sonika utraderad ur svensk Författningssamling sista juni i år.

- Kärntekniklagen och Miljöbalken ändras. Kärntekniklagens förbud mot nya kärnkraftreaktorer tas bort och i Miljöbalken införs en bestämmelse

som ger regeringen möjlighet att tillåta högst tio nya reaktorer för att ersätta de befintliga reaktorerna när de tas ur drift. Det nuvarande kommunala vetot mot att bygga nya kärnkraftverk tas samtidigt bort ur Miljöbalken.

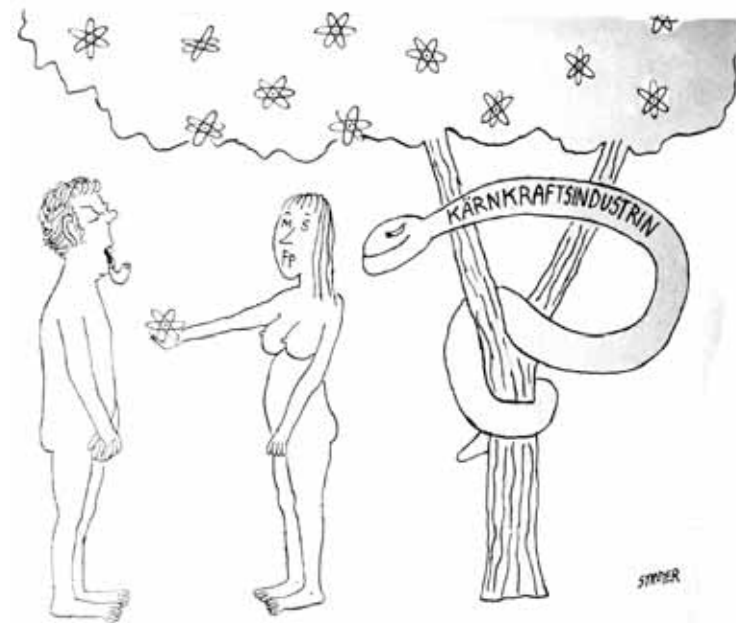
Beslut före sommaren

Över 50 remissutlåtanden har lämnats på utredningen – bland annat från Folkkampanjen mot Kärnkraft och Kärnvapen, Gröna Kvinnor och Greenpeace men också från Miljövänner för Kärnkraft, E.ON, Fortum och Vattenfall. Samtliga finns på nätet och just nu arbetar man med att sammanställa dem på Miljödepartementet. Enligt Statsrådsberedningens arbetsplan ska propositionen Kärnenergi läggas fram senast 22 mars och Ansi Gerhardsson på Miljödepartementet säger att det "nog är optimistiskt att tro att den kommer tidigare". Efter utskottsbehandling ska riksdagen fatta beslut före sommaruppehållet.

Hur röstar riksdagen?

Många journalister och till och med utbildningsminister Jan Björklund har det senaste året sagt att det redan är bestämt att nya kärnkraftreaktorer får byggas i Sverige. Men det är alltså inte sant och även om det är sannolikt att riksdagen röstar ja till regeringens beslut behöver det inte alls bli sant.

Redan vid energifrågans behandling i juni i fjol sprack den borgerliga enigheten trots att kärnkraftfrågan inte ställdes på sin spets. Då röstade Solveig Ternström (C) ja till de rödgrönas reservation. I

Poul Ströyer

Thorbjörn Fälldin blir erbjuden kärnkraftsindustrins äpple. Nu har Centerns partiledare Maud Olofsson ändrat ståndpunkt.

två långa inslag i Rapport och Aktuellt den 28 januari trädde hon och två andra av partiets riksdagsledamöter fram med klara och modiga ställningstaganden där de var kritiska mot nya kärnkraftverk och mot partiledningens odemokratiska tillvägagångssätt. I programmen nämndes en fjärde kritisk centerpartist i riksdagen, Kerstin Lundgren, och det konstaterades att fyra nej-röster ändrar ställningen i riksdagen från borgerlig majoritet med 178 – 171 röster till 175 – 174 i de rödgrönas favör.

Rättning i leden

Å andra sidan har säkert också socialdemokraterna svårt att hålla rättning i leden. Inflytelserika LO-röster gör ingen hemlighet av att de känner

sig mera hemma i regeringspolitiken och näringslivet när det gäller kärnkraften. "Tillåt ny kärnkraft!" står det på Pappersindustriarbetareförbundets hemsida där man uttryckligen välkomnar regeringens löfte att försöka riva de hinder som står i vägen för nya reaktorbyggen och i LO:s klimatpolitiska projekt skriver man: "LO anser att om satsningar på effektivisering och förnybar elproduktion inte uppfyller kraven på en leveranssäker och tillräcklig elförsörjning bör, i ljuset av klimatproblemen och att nuvarande kärnkraftverk står inför en avveckling av åldersskäl, investeringar i ny kärnkraft ej uteslutas."

Lasse Karlsson

Remissvaren finns på: www.sweden.gov.se/sb/d/10777/a/136912

Foto: Inger Widell

Solveig Ternström (C) röstade för de rödgrönas reservation i juni förra året.

Fakta: Förnybar energi, klimat och kärnkraft

Kärnkraft är inte nödvändigt varken för att tillgodose vårt energibehov eller för att rädda klimatet.

Till 2020 går det att producera knappt 120 TWh förnybar el i Sverige jämfört med nuvarande ca 82 TWh. Det handlar om ca 20 TWh vindkraft, ca 20 TWh biokraft, ca 5 TWh solex, geotermisk el och vågkraft och resten vattenkraft.

Dessutom går det att med effektivisering av elanvändningen spara in ca 40 TWh av 2009 års förbrukning, på 136 TWh. Så även om vi skaffar oss flera hundra tusen elbilar till 2020 så kan det ändå bli ett betydande elöverskott även om kärnkraften är helt avvecklad 2020.

Billiga alternativ

De förnybara alternativen är nu kommersiellt tillgängliga och

dessutom i regel billigare än ny kärnkraft. Till exempel kan man idag köpa solceller för 0,4 \$/watt medan ny kärnkraft kostar ca 7\$/watt enligt bedömningar från Wall Street.

Kärnkraften är ingen hjälp heller när det gäller kampen mot klimatuppvärmningen. I Sverige står kärnkraften mot de förnybara alternativen. Något kolkraftverk är inte aktuellt i Sverige utan man bör jämföra kärnkraftens klimatpåverkan med de förnybara alternativen. En sådan jämförelse publicerades ifjol av det mycket välrenommerade Stanford-Universitetet (Energy & Environmental Science, 2009-2, "Review of solutions to global warming, air pollution and energy security").

Kärnkraftens utsläpp

Utifrån tillgängliga livscykelanalyser kommer man fram till

att ny kärnkraft i genomsnitt förorsakar ca 150 g CO₂/kWh, det vill säga ca 30 gånger mer än för ny vindkraft. Studien avråder därför från att försöka bekämpa klimatuppvärmningen med dyr och onödigt kärnkraft.

I en annan studie, publicerad i Scientific American november 2009, redovisar Stanford-Institutet en plan för hur hela världen redan 2030 kan klara sin energiförsörjning enbart på förnybara energikällor.

Kärnkraften är således onödig, livsfarlig och dessutom dyrare än någonsin på grund av alla säkerhetsrisker som måste beaktas.

Göran Bryntse

Ovanstående framkom vid ett möte på Riksdagen den 27 januari 2010, ordnat av EU-projektet REPAP (Renewable Energy Policy Action Paving the way to 2020). Dokumentation finns på www.sero-repap.se

Vintern avslöjar svensk kärnkraft

Kärnkraft på halvfart i en kovanligt kall vintermånad. Klart är att svensk kärnkraft har sett sina bästa dagar. Farlig, osäker och inte särskilt driftsäker.

Fyra reaktorer levererar ingen ström, ett par går på halvfart och ändå – ingen ransonering. Det finns ett modernt oljeeldat kraftverk i Stenungsund i malpåse. Den påsen är för dyr att öppna uppger Vattenfall trots att priserna på elbörsen rusar i höjden och kraftbolagen tjänar pengar, rusligt mycket pengar. Att det skulle bli så här om vintern blev kall, det visste vi redan i november.

Vad är det som hänt med den "pålitliga, supersäkra och otroligt rena" kärnkraften?

Uppgraderingsexperimenten verkar haft dålig inverkan på säkerheten. Som tur är verkar SSM

fungera och skyddar våra liv och vår hälsa genom att inte tillåta start av reaktorer som inte uppfyller de krav som ställts. Hoppas SSM får fortsätta med det.

Det är ingen brist på el heller, gatlamporna lyser som vanligt. Ingen har andats om behov av ransonering. Vi har alltså för många reaktorer.

Av dagens situation kan man dra slutsatsen att Sverige kan påbörja avvecklingen nu, minst en reaktor per år och därmed onödiggöra den sittande regeringens intentioner om nya reaktorer och undvika lagändring, som leder till att ännu mer insatser slösas bort på kärnkraft. När signalerna om avveckling när de penningstina investeringarna kommer de sannolikt snabbt att satsa på förnyelsebar energi.

Diana Fernlund